

Mănăstirea Ardenica – tezaur monahal ortodox din Albania

Complexul monastic de la Ardenica reprezintă unul dintre cele mai frumoase lăcașuri de cult ortodoxe din Albania. Cercetătorii sunt de părere că mănăstirea a fost ridicată în anul 1282 de către împăratul bizantin Andronic al II-lea Paleologul (1282–1328), după victoria obținută la Berat, deși capela *Sfintei Treimi* datează încă din secolul al X-lea. Locul ales pentru ridicarea edificiului cunoscuse în vechime un templu păgân dedicat zeiței Artemis, de unde, se pare, și denumirea de Ardenica.

Istoria bisericii este legată de marele erou național George Castrioti Scanderberg (sau *Dragonul Albaniei*), care s-a căsătorit aici cu Andronika Arianti Comnene, la 21 aprilie 1451. În secolul al XVII-lea, edificiul de cult va suferi foarte multe pierderi din cauza unui cutremur, pentru ca în anul 1743, din inițiativa Arhiepiscopului de Berat, Metodie, o parte din mănăstire să fie restaurată. Astfel, începând cu anul 1780, Mănăstirea Ardenica devine un important centru de studii ce adăpostea o școală gimnazială și liceală destinată viitorilor preoți, unde a studiat și Iosif, viitor episcop de Berat. În anul 1932, din cauza unui incendiu, biblioteca mănăstirii, care număra 32 de mii de volume este distrusă, nemaiputându-se salva decât un Vechi Testament în greacă, din secolul al XVIII-lea, câteva documente de valoare și fotografii. Când practica religioasă este interzisă de către partidul comunist albanez (Albania va fi declarată în anul 1967 drept primul stat ateu din lume), mănăstirea este salvată de la distrugere de către Episcopul Irineu. În ciuda eforturilor acestuia, complexul monastic va funcționa drept hotel, bar, restaurant și club.

Lăcașul de cult, tipic bizantin, cuprinde o capelă închinată *Sfintei Treimi* și o biserică cu hramul *Nașterea Maicii Domnului*. Construită în anul 1743, aceasta este ridicată din inițiativa bogatului negustor Voskopoja, cel care va finanța și o parte din restaurarea capelei. Interiorul bisericii se distinge prin frescele realizate de către frații Constantin și Atanasie Zografi. Efectuate în anul 1744, picturile reprezintă diferite imagini din Vechiul Testament, din viața sfinților, precum și suferințele Domnului Hristos. Nartexul se remarcă prin fresca ce înfățișează Judecata Finală. Iconostasul din lemn poleit cu aur, opera meșterilor din Moscopole, datează din anul 1644, însă el va cunoaște o restaurare integrală în anul 1804. Icoanele de pe catapeteasmă datează din secolul al XVIII-lea și sunt realizate de către cunoscutul iconograf Costantin Shpataruku. Câteva dintre acestea se pot vedea și la muzeul medieval din Kroçă. Dintre acestea, amintim icoana Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, Mântuitorul pe tron, Fecioara Maria cu pruncul Iisus, Sfântul Ioan Botezătorul, Soborul Sfinților Arhangheli și Răstignirea. Mobilierul bisericii, de o deosebită valoare, conține piese în aur, argint, bronz, lampe de ulei, un amvon etc.

Mănăstirea posedă o serie de filigrane, majoritatea în limba greacă, cu excepția unei rugăciuni scrise în patru limbi, printre care aromână și albaneză, scrisă de către Nektarios Terpos, în anul 1731. Cel mai vechi filigran datează din anul 1477, fiind expus chiar la intrare în biserică Maicii Domnului.

În anii 1960, aici și-a petrecut ultimii ani din viață Arhiepiscopul Bisericii Ortodoxe din Albania, Irene Banushi. Actualmente edificiul este singura mănăstire în funcțiune din Albania, ea fiind retrocedată Bisericii Ortodoxe locale în Joia Mare a anului 1996.

PERIODIC AL EPISCOPIEI SLOBOZIEI ȘI CĂLĂRAȘILOR

BĂRĂGANUL ORTODOX

ANUL VIII • NR. 85 • IUNIE 2010

